

POSTIGNUĆA

**Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske (MZOŠ)*
(prosinac 2003. - srpanj 2009.)**

Ministar: prof.dr.sc. Dragan Primorac

(Dokument je završen u siječnju 2013.)

*Po prvi put u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo znanosti i tehnologije te Ministarstvo prosvjete i sporta objedinjeni su u zajedničko Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (MZOŠ).

Sažet prikaz najvažnijih ostvarenja u periodu prosinac 2003.- srpanj 2009.:

- rekordno povećanje proračuna s 7 milijardi kn (2003.), koliko su iznosili proračuni dvaju ministarstava: Ministarstva prosvjete i sporta i Ministarstva znanosti i tehnologija prije objedinjavanja, na ukupno 13 milijardi kn (2009.) U ukupan iznos uključene su i 3 milijarde kn. kreditnih izdvajanja namjenjenih izgradnji hrvatskih sveučilišta.
- nakon niza javnih i stručnih rasprava usvojena su dva strateška dokumenta "Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. -2010." te "Znanstvena i tehnologijska politika RH 2006. – 2010». Za ta dva projekta Svjetska banka osigurala zajam od 68 milijuna eura (obrazovanje) i 31 milijun eura (znanost).
- nakon višegodišnjeg nezapošljavanja kadra nužnog za razvoj cijele vertikale obrazovanja te sustava znanosti i sporta, od prosinca 2003. do srpnja 2009. godine, a nakon detaljnog uvida u sustav, ukupno je zaposleno 9.686 osoba, što je stvorilo preduvjete za primjenu strateških promjena u cijeloj vertikali sustava obrazovanja, znanosti, i sporta. Između ostalog, navedenim zapošljavanjem se omogućilo uvođenje dva obvezna strana jezika u osnovne škole, izvođenje nastave informatike kao i informatizacija svih osnovnih i srednjih škola (1300 matičnih i područnih škola), priprema za uvođenje obveznog srednjoškolskog obrazovanja do prve kvalifikacije, zapošljavanje deficitarnih stručnih suradnika (školskih pedagoga i psihologa, socijalnih radnika i defektologa) u osnovne i srednje škole sukladno Pedagoškom standardu, otvaranje radnih mjesta u nizu novoizgrađenih škola, uvođenje i provođenje Bolonjskog procesa, restrukturiranje sustava znanosti i sustavno zapošljavanje znanstvenih novaka i znanstvenika-povratnika na hrvatska sveučilišta i znanstvene institute, itd. Od ukupnog broja zaposlenih, posebno valja naglasiti zapošljavanje 2.448 znanstvenih novaka koji predstavljaju 10% najuspješnijih/najboljih diplomanata na hrvatskim sveučilištima (prema tadašnjim statistikama njih 50% je prije nego što su zaposleni kao znanstveni novaci imalo namjeru napustiti Hrvatsku i nastaviti život u inozemstvu).
- uz potporu MZOŠ-a, ukupno 1,526 znanstvenih novaka steklo je titulu doktora znanosti.
- prema procjeni Državnoga zavoda za statistiku, broj visokoobrazovanih u Republici Hrvatskoj u dobi od 25. do 64. godine, porastao je na 18,5%. Dovoljno se podsjetiti da je prema popisu stanovništva iz 2001. godine u RH je bilo 7% visoko obrazovanih s završenim sveučilišnim studijem + 3% s završenom tada tzv. višom školom).
- bitno je povećan broj upisanih u predškolske programe te obuhvat djece predškolom u godini prije polaska u osnovnu školu.
- dogradnjom ili izradnjom oko 350 školskih objekata u cijeloj Republici Hrvatskoj, nakon 65 godina, gotovo je omogućeno ukidanje treće smjene u hrvatskim osnovnim školama, a dio škola je započeo po prvi put u Republici Hrvatskoj s održavanjem jednosmjenske nastave koja uključuje i cjelodnevni boravak učenika.
- uspješno uvedeno obvezno učenje dvaju stranih jezika u svim osnovnim školama u Republici Hrvatskoj.
- uveden Hrvatski nacionalni obrazovni standard (HNOS) u čijoj je izradi sudjelovalo oko 800 stručnjaka iz osnovnih i srednjih škola, sveučilišta i HAZU. temeljem kojeg je izrađen sadašnji Nastavni plan i program za osnovnu školu.
- donesen Nacionalni okvirni kurikulum.

- po prvi put u Republici Hrvatskoj je donesen Državni pedagoški standard za cijelu vertikalnu obrazovanja.
- donesen Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.
- započet projekt «Mreža škola bez arhitektonskih barijera».
- izglasan Nacionalni program mjera za uvođenje obveznog srednjoškolskog obrazovanja do prve kvalifikacije u sklopu kojeg su besplatan smještaj u učeničkim domovima (za djecu koja u mjestima prebivališta nemaju srednju školu), besplatan prijevoz te besplatni udžbenici za učenike srednjih škola (koji su se trebali nasljeđivati iz generacije u generaciju).
- stvoreni nužni uvjeti za promjenu Ustava RH kako bi se i zakonski uvela i obavezna srednja škola do prva kvalifikacije čime bi se obavezna škola produžila sa 8 na 10 godina,
- donesen Zakon o strukovnom obrazovanju.
- donesena Strategija razvoja sustava strukovnog obrazovanja 2008. – 2013.
- reformiran sustav strukovnog obrazovanja (Nakon provedene analize tržišta rada, smanjen je broj strukovnih sektora s 33 na 14, a broj strukovnih programa s 330 na 199).
- pokrenut i realiziran projekt besplatnih udžbenika za sve učenike osnovnih škola (projekt je trajao dvije školske godine, do ostavke prof.dr. Primorca).
- sukladno odluci hrvatskog Rektorskog zbora i odluci ministara obrazovanja europskih država, u visokoškolski sustav Republike Hrvatske uveden je Bolonjski proces, a s njim u skladu je usklađeno ili promjenjeno oko 1460 studijskih programa po prvi put u Republici Hrvatskoj je uvedeno vanjsko vrjednovanje obrazovanja- Nacionalni ispiti. Nacionalnim se ispitima prikupljaju podaci o uspješnosti učenika koji pružaju empirijsku podlogu promišljenoj razvojnoj politici u obrazovanju i daljnjem unapređivanju sustava. Rezultati nacionalnih ispita pružaju valjane smjernice za kvalitetne intervencije i izmjene programa.
- uvedena je državna matura, najzahtjevniji reformski zahvat u povijesti hrvatskog školstva. Uvođenje državne mature kao oblika vanjskoga vrjednovanja obrazovanja jest stalni sustav vanjskoga praćenja ostvarivanja ciljeva odgoja i obrazovanja. Cilj državne mature jest da znanja, vještine, sposobnosti, stavovi i vrijednosti koje je učenik stekao tijekom školovanja, budu mjerljivi i usporedivi. Državna matura, kao oblik vanjskoga vrjednovanja, predstavlja ispit jednak za sve učenike, provodi se u isto vrijeme i na isti način sa svim učenicima, a omogućuje dobivanje usporedivih pokazatelja znanja učenika na nacionalnoj. Osiguran «online» upis na hrvatska visoka učilišta.
- započeta sustavna informatizacija škola u Republici Hrvatskoj te su sve matične osnovne škole i sve srednje škole u RH opremljene barem jednom računalnom prostorijom s pristupom internetu. Isto tako 650 školskih knjižnica, 700 područnih osnovnih škola, sve zbornice u srednjim školama, i svi učenički domovi za srednjoškolce opremljeni su računalnom opremom i pristupom internetu. Svak od 600 000 učenika i 60 000 nastavnika je dobio vlastiti e-mail.
- svi znanstveni instituti, ustanove visokoga obrazovanja i studentski domovi priključuju se na CARNet-ovu mrežu pristupne brzine 10 gigabita, a preko CARNet-a hrvatskoj znanstvenoj i akademskoj zajednici se omogućuje pristup paneuropskoj istraživačkoj mreži GÉANT.
- izgrađeno je ili započeto s izgradnjom više od 350,000 m² prostora na hrvatskim sveučilištima.

- osigurano više od 1 000 subvencioniranih stambenih kredita za djelatnike u sustavu znanosti i visokog obrazovanja pod iznimno povoljnim uvjetima, uključujući kamatnu stopu od 4.4%-4.9% (Od ukupnog iznosa Ministarstvo subvencionira kamatnu stopu od oko 3,23%, dok ostalih 1,67%, plaća korisnik kredita).
- sukladno odluci svih dotadašnjih Vlada (o potrebi za decentralizacijom Hrvatske) te odlukom Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, Ministarstvo je stvorilo preduvjete za otvaranje 6 veleučilišta (Vukovar, Knin, Slavonski Brod, Čakovec, Šibenik, Gospić) i Sveučilište Jurja Dobrila u Puli. Uz to sukladno postojećem Zakonu, u Hrvatskoj su otvorena i dva prva privatna sveučilišta. Time je prema mišljenju Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, uspostavljena mreža visokih učilišta u Republici Hrvatskoj i uglavnom zaključena potreba osnivanja drugih javnih i privatnih visokih učilišta.
- otvorene su dvije sveučilišne knjižnice – Sveučilišna knjižnica u Splitu i Sveučilišna knjižnica u Zagrebu (Filozofski fakultet).
- nakon nekoliko desetljeća, izgrađena i porinuta dva istraživačka broda za istraživanje Jadranskog mora koji su izgrađeni za potrebe Instituta za oceanografiju i ribarstvo te Sveučilišta u Dubrovniku.
- donesen Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO). Izrada i razvoj HKO-a zasniva se na hrvatskome nasljeđu, postojećem sustavu obrazovanja u Republici Hrvatskoj, uputama Europskoga kvalifikacijskog okvira te iskustvima drugih europskih zemalja u izgradnji njihovih kvalifikacijskih okvira. U srpnju 2007. godine Vlada Republike Hrvatske usvojila je Polazne osnove HKO-a, te u rujnu 2007. godine, imenovala Povjerenstvo za izradu HKO-a u koji su uključeni svi socijalni partneri i dionici. U ožujku 2008. godine Povjerenstvo je usvojilo Plan aktivnosti za izradu i primjenu HKO-a do 2012. godine.
- osigurana su sredstva i uvjeti za povratak 80-tak doktora znanosti u Republiku Hrvatsku, koji danas tu žive i rade.
- po prvi put nakon 1987. godine, izgrađen je smještaj za 1.200 studenata u studentskim domovima.
- povećan je ukupan broj studenata za oko 38.000.
- donesena Strategija obrazovanja odraslih.
- donesen Zakon o obrazovanju odraslih i sustavno započet projekt obrazovanja odraslih.
- osnovana Nacionalna zaklada za potporu učeničkom i studentskom standard (Zaklada godišnje osigurava 1000 stipendija u iznosu od 1000 kn mjesečno za stipendiranje najuspješnijih učenika te studenata za deficitarna zanimanja). Ovim se po prvi put u Hrvatskoj počelo provoditi plansko upisivanje studenata za potrebe hrvatskog gospodarstva i za deficitarna zanimanja.
- tijekom cijelog perioda (2003-2009) Ministarstvo je imalo iznimno konstruktivnu i uspješnu suradnju sa socijalnim partnerima koji su i sami svojim aktivnostima i prijedlozima bitno doprinijeli uspješnom poboljšanju sustava obrazovanja i znanosti Republike Hrvatske. Dana 25. studenoga 2006. godine potpisan je Sporazum o plaćama s trima većinskim sindikatima u obrazovanju i znanosti. U proračunu za 2007. godinu osigurana su sredstva za povećanje plaća zaposlenih u sustavu obrazovanja i znanosti u iznosu od 642 milijuna kuna.
- osnovan i započeo s radom Hrvatski institut za tehnologije.

- za poticanje inovacija i preko BICRO-a ugovoreno je ukupno 178 projekata, u iznosu 217.016.247 kn, a o značaju ovoga projekta najbolje govori podatak da je gotovo isti iznos istodobno uloženo od strane privatnog sektora.
- osnovan je Fond „Jedinstvo uz pomoć znanja“ (Unity Through Knowledge Fund). Glavni cilj Fonda je bio objedinjavanje hrvatskog znanstvenog i stručnog potencijala u domovini i inozemstvu u izgradnji «Društva znanja». U tom periodu u rad Fonda ukupno je uloženo oko 57 milijuna kuna.
- pokrenuta znanstvena suradnja s najrazvijenijim državama svijeta (SAD-e, Izrael, Japan, Indija itd.).
- izmjenom Zakona o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske (NN, 45/09) financiranje znanstvenih projekata u potpunosti se odvaja od institucionalnog financiranja. Ovim su se po prvi put u Republici Hrvatskoj stvorili zakonski uvjeti za potpuno o politici neovisno financiranje sustava znanosti. Financiranje se projekata usmjerava na neovisnu i stručnu Zakladu kao što je slučaj u zemljama s razvijenom znanosti, poput Švicarske, Austrije, Njemačke, Irske, Nizozemske... Time znanost postaje potpuno i trajno neovisna o politici, a prostor za korupciju se ukida (oni koji odlučuju o financiranju projekata neće se moći javljati). Međunarodnim recenzijama osigurava se da znanstveni projekti uistinu budu financirani na temelju izvrsnosti i njihova uspješna provedba temeljena na individualnoj odgovornosti znanstvenika.
- u postupak vrjednovanja znanstvenih projekata po prvi put u Hrvatskoj se sustavno uključuju i strani recenzenti i od ukupnog broja recenzenata (2458) njih 30% dolazi iz inozemstva što bitno podiže kvalitet postupaka vrjednovanja, znanstvenih projekata u Hrvatskoj.
- donesen Zakon o športu koji osigurava stvaranje uvjeta za sveobuhvatan razvoj sporta od školskog, rekreacijskog pa sve do vrhunskog sporta, a prvi put je omogućeno zakonsko spašavanje hrvatskog športa od stečaja, modelom preoblikovanja (do tog trenutka funkcioniranje i financiranje velikog broja klubova u RH bilo je u suprotnosti s postojećim Zakonom o trgovačkim društvima, veliki broj klubova bio je dužan pokrenuti stečajni postupak, ali na to evidentno kršenje Zakona oglasile su se sve dotadašnje hrvatske vlade).
- osnovan Hrvatski školski sportski savez, prva institucija u modernoj Hrvatskoj državi koja se sustavno počela baviti uključivanjem što većeg broja učenika osnovnih i srednjih škola u bavljenjem barem jednim sportom.
- pokrenuta Univerzalna športska škola koja je namijenjena djeci od šeste do desete godine života, tj. učenicima od prvoga do četvrtoga razreda osnovne škole. Cilj programa univerzalne sportske škole uključivanje je što većeg broja najmlađih učenika u sportske aktivnosti, odnosno stvaranje navike svakodnevnoga tjelesnog vježbanja. Djeca pod stručnim nadzorom kineziologa, igrajući se na zanimljiv i za njihovu dob pedagoški i kineziološki primjeren način, uče osnovne oblike kretanja, kao i osnovne elemente brojnih sportova. Program univerzalne sportske škole provode se dva puta tjedno po 45 minuta tijekom cijele školske godine.
- izrađena Strategija razvoja školskoga športa u Republici Hrvatskoj 2009. – 2014.
- u Republici Hrvatskoj izgrađeno 211 školskih športskih dvorana (do konca 2010. godine), a za usporedbu u periodu 1991-2004. sagrađeno je ukupno 57 školskih športskih dvorana. Ovim su stvoreni predujmovi da se u cijeloj Hrvatskoj mladi mogu baviti sportom tijekom cijele godine.
- sve navedeno je rezultiralo da je ukupan broj mladih koji se bave sportom povećan s 100,000 na 230,000.

Detaljniji prikaz najvažnijih ostvarenja (prosinac 2003. - srpanj 2009.) s obrazloženjem

Proračun:

U razdoblju od 2004. do 2009. godine ostvareno je rekordno povećanje proračuna za resor obrazovanja i znanosti, te je tako proračun MZOŠ-a s 7 milijardi kn (koliko je nasljeđeno 2003. godine) povećan na više od 13 milijardi kn u 2009. godini (u ukupan iznos su uključene i 3 milijarde kn. kreditnih izdvajanja namjenjenih izgradnji hrvatskih sveučilišta).

Kontinuitet zapošljavanja «znanstvenih novaka»:

Tijekom cijelog mandata sustavno je osiguravano zapošljavanje znanstvenih novaka (ukupno ih je uključeno u sustav 2.448), a sve ranije navedene mjere su rezultirale da je od 2004. do 2011. godine 1.526 znanstvenih novaka uspješno je steklo titulu doktora znanosti. Znatno su se povećala i financijska sredstva u državnome proračunu namijenjena financiranju programa znanstvenih novaka te su tako u razdoblju od 2004. do 2010. godine ulaganja u sustav povećana za 60,7%.

Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010.:

Planom razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. - 2010., koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila 9. lipnja 2005., započete su promjene u svim razinama odgojno-obrazovnog sustava. Osnovne smjernice su omogućivanje cjeloživotnog učenja i obrazovanja svima te podizanje kvalitete odgoja i obrazovanja na svim razinama.

Ukidanje trosmjenske nastave koja u Hrvatskoj postoji od 1945. godine, izgradnja školskih objekata, itd.:

Izgrađeno /dograđeno je oko 350 školskih objekata. Time je broj škola koje rade u tri smjene, smanjen je s 6,21% u 2005. na 2,09% u 2011. godini, a danas gotovo da i ne postoji škola u RH koja radi u tri smjene. S druge strane, broj škola koje rade u jednoj smjeni povećan je s 25,45% u 2005. na 41,12% u 2011. godini. Istodobno u velikom broju gradova uvedena je jednosmjenska nastava s cjelodnevnim boravkom.

Povećanje upisa djece u predškolske programe:

Zahvaljujući intenzivnim mjerama koje je provodilo Ministarstvo u suradnji s lokalnim vlastima, povećan je broj djece upisane u predškolske programe s 43% u 2005. na 60% u 2011. te obuhvat djece predškolom s 96% u 2005. na 98% u 2011.

Informatizacija institucija u sustavu obrazovanja i znanosti:

Usporedno sa svim navedenim promjenama započelo se sa sustavnom izgradnjom informatičkoga sustava koji se danas pokazuje temeljnom infrastrukturom društva znanja. Sve matične osnovne škole i sve srednje škole opremljene su barem jednom računalnom prostorijom s pristupom internetu. Uz to, 650 srednjih škola, 700 područnih osnovnih škola, sve zbornice u srednjim školama, i svi učenički domovi za srednjoškolce opremljeni su računalnom opremom i pristupom internetu. Oko 600 tisuća učenika kao i oko 70 tisuća uposlenih u obrazovnom sustavu dobili su pojedinačne e-mail adrese. Od školske godine 2006./2007., 304 srednje škole su sustavno opremane pametnim pločama. Također se uvode interaktivni obrazovni sadržaji za srednje škole iz matematike, fizike, biologije i kemije. Projektom e-otoci 21 škola na otoku umrežena je u sustav videokonferencija. U posljednje četiri godine 20 tisuća zaposlenika u sustavu obrazovanja prošlo je *European Computer Driving License* (ECDL) usavršavanje. Uspješno je razvijena i implementirana *e-Matica* - jedinstvena baza podataka osnovnih i srednjoškolskih ustanova, učenika, programa i drugih aktivnosti koja trenutno sadrži oko 100 milijuna podataka. Svi znanstveni instituti, ustanove visokoga obrazovanja i studentski domovi priključeni su na CARNet-ovu mrežu pristupne

brzine 10 gigabita. Preko CARNet-a hrvatska znanstvena i akademska zajednica ima pristup pan europskoj istraživačkoj mreži GÉANT.

Hrvatski nacionalni obrazovni standard (HNOS):

Svekolika znanstvena, stručna i javna promišljanja dovela su 2005. do stvaranja Hrvatskog nacionalnog obrazovnog standarda. U izradi HNOS-a je sudjelovalo nekoliko stotina nastavnika, znanstvenika, sveučilišnih profesora i akademika. S ciljem razvijanja "škole po mjeri učenika" izraden je Hrvatski nacionalni obrazovni standard (HNOS) kao osnova za promjene u programiranju i načinu rada u osnovnom školstvu. HNOS je isto tako prethodio provedbi tzv "Kurikularne reforme" koja je započeta tijekom 2007.godine. HNOS je uveo rasterećenje uklanjanjem suvišnih obrazovnih sadržaja, uveo suvremeni način poučavanja temeljenim na istraživačkoj nastavi, samostalnom i skupnom radu te primjenjivom znanju i vještinama. HNOS je pošao od postavke da je učitelj ključ svakog uspjeha u obrazovanju, a učenik u središtu obrazovnog procesa. HNOS je za ciljeve imao: rasterećenje učenika smanjivanjem udjela enciklopedijskih sadržaja usmjerenih prema zapamćivanju i reproduciranju, nastavu utemeljena na procesu poučavanja umjesto isključivo na predavanju i izlaganju, poučavanje usmjereno prema učeniku uvažavajući učenikove sposobnosti i naravne sklonosti, uvođenje učenika u istraživački usmjerenu nastavu, stjecanje trajnih i uporabljivih znanja, stjecanje sposobnosti i umijeća, razvijanje sposobnosti za rješavanje problema i donošenje odluka, razvijanje poduzetničkog duha, osposobljivanje za cjeloživotno učenje, jačanje odgojne uloge škole, jačanje suradnje škole i lokalne zajednice, stjecanje socijalnih i moralnih navika i sposobnosti. Provođenjem HNOS-a uvedeni su različiti oblici i metode poučavanja. Postojeći Nastavni plan i program za osnovnu školu rađen je na temelju HNOS-a.

Kurikularna reforma obrazovanja:

Tijekom mandata 2003-2009. po prvi put u Hrvatskoj započeta je izrada *Nacionalnog okvirnog kurikulumu za predškolski odgoj i opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*. Godine 2007. izrađena je *Strategija za izradbu Nacionalnoga kurikulumu za predškolski odgoj, opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*, što je, uz mnogobrojne druge aktivnosti, stvorilo važne pretpostavke za osmišljavanje i provođenje dubljih zahvata u odgojno-obrazovnomu sustavu na nacionalnoj razini, uključujući izradu *Nacionalnoga okvirnoga kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje* (NOK) koji je donesen 20. srpnja 2011. godine.

Dokument je objavljen nakon 205 javnih rasprava te 1200 javnih očitovanja. Hrvatska obrazovna politika opredijelila se za kurikulumske promjene koje pretpostavljaju osmišljavanje kurikuluskoga sustava na nacionalnoj razini.

Temeljno obilježje NOK-a je prelazak na kompetencijski sustav i učenička postignuća, odnosno rezultate učenja. NOK je dokument na kojemu se temelje odgoj i obrazovanje na predškolskoj, osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razini. On donosi vrijednosti i ciljeve odgoja i obrazovanja, kompetencije koje djeca i učenici trebaju steći na razini predškolskoga odgoja, osnovnoga i srednjega obrazovanja, temeljna i strukovna obrazovna područja, standarde nositelja odgojno-obrazovne djelatnosti (odgojitelja i učitelja te nastavnika općih i strukovnih predmeta). NOK je temelj za izradu svih kurikulumskih dokumenata, kao i osnova za izradu školskoga kurikulumu.

Iz Nacionalnoga okvirnoga kurikulumu, među ostalim, proizlaze dokumenti: Okviri za kompetencije kao temelj za izradu planova i programa međupredmetnih tema, te za izradu priručnika za učitelje i nastavnike. Međupredmetne teme su: Osobni i socijalni razvoj, Zdravlje, sigurnost i zaštita okoliša, Učiti kako učiti, Poduzetništvo, Građanski odgoj i obrazovanje te Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Nacionalni okvirni kurikulum svima nam pokazuje očekivani tijek odrastanja, odgoja i obrazovanja naše djece, učenika i mladih na putu ka znanju, kompetentnosti, uspjehu i konkurentnosti. Ta će očekivanja biti ispunjena odgovornom, savjesnom i dosljednom primjenom ovoga dokumenta.

Donošenje državnog pedagoškog standard za predškolsku, osnovnoškolsku i srednjoškolsku razinu:

Toliko nužni državni pedagoški standardi za predškolsku, osnovnoškolsku i srednjoškolsku razinu, doneseni su 2008. godine nakon više desetljeća čekanja, a njima su postavljeni čvrsti temelji za daljnji razvoj obrazovanja s ciljem da djeca i učenici na svim razinama i u svim dijelovima Republike Hrvatske imaju jednake odgojno-obrazovne uvjete. Ovakvim dugoročnim potezima trasiran je smjer razvoja odgojno-obrazovnog sustava u RH i bez obzira na političke promjene trebao bi ostati stabilan. Vrlo važne su i promjene koje su iznjedrene donošenjem novog okvirnog kurikula.

Još početkom 2004. godine Ministarstvo je započelo niz projekata vezanih za poboljšanje pedagoških standarda u odgojno-obrazovnim ustanovama s ciljem da djeca i učenici na svim razinama odgojno-obrazovnog sustava u svim dijelovima Republike Hrvatske imaju jednake odgojno-obrazovne uvjete. Sukladno navedenom, 16. svibnja 2008. godine doneseni su državni pedagoški standardi (*Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe, Državni pedagoški standardi osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja te Državni pedagoški standardi srednjoškolskoga sustava odgoja i obrazovanja* (NN 63/08. i 90/10.) kojima su postavljeni čvrsti temelji za daljnji razvoj te odgojno-obrazovni rad.

Osiguravanjem jednakih uvjeta provedbom određaba državnih pedagoških standarda, kojima se uređuju minimalni infrastrukturni, financijski, materijalni i kadrovski uvjeti za ostvarivanje i razvoj djelatnosti i podjednaki uvjeti za ujednačeni razvoj sustava, osigurat će se jednaka kvaliteta obrazovanja za svu djecu i sve učenike u svim odgojno-obrazovnim ustanovama Republike Hrvatske, uz načelo racionalnosti i jednake dostupnosti odgojno-obrazovnih programa i ustanova. Standardima se, također, uređuju i jedinstveni uvjeti za kvalitetan odgojno-obrazovni rad i uspješno ostvarivanje ciljeva i zadataka u odgojnim i obrazovnim ustanovama. Posebno su uređena pitanja djece s posebnim obrazovnim potrebama te regulirana nastava za bolesnu djecu u zdravstvenim ustanovama i nastavom u kući. Sustavno se prati ostvarivanje mjerila državnoga pedagoškoga standarda u skladu s koeficijentima izvodljivosti.

Projekt uvođenja obvezne i besplatne srednje škole do prve kvalifikacije:

Produljenje trajanja obveznog školovanja koji je jedan od najzahtjevnijih i najznačajnijih projekata za RH kojim se, kroz poticajne mjere kao što su besplatni udžbenici (koji se nasljeđuju iz generacije u generaciju), besplatan prijevoz i smještaj u učeničke domove, a koje čine dio *Nacionalnoga programa mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja* usvojenoga u Hrvatskome saboru u lipnju 2007. nastoji smanjiti broj učenika s nezavršenom srednjom školom te omogućiti većemu broju njih daljnje školovanje kao i poboljšati njihove izgleda za zapošljavanje. Projekt je pripreman kako bi se osiguralo da tijekom narednih 10 godina oko 80.000 djece ostane ne ostane bez srednjoškolske diplome (Studija Instituta za financije i Instituta «Ivo Pilar»). Ovaj projekt je zaustavljen, bez ikakvog obrazloženja 2009. godine, nakon ostavke prof.dr. Primorca, odlukom o ukidanju besplatnog prijevoza učenika i prelazak na subvencionirani prijevoz te potpuno ukidanje besplatnih udžbenika.

Projekt uvođenja besplatnih udžbenika:

Projekt uvođenja besplatnih udžbenika započeo je od školske godine 2007./2008. To je, ujedno, bila i jedna od poticajnih mjera u sklopu *Nacionalnoga programa mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja* kojom se svim učenicima u Republici Hrvatskoj pruža Ustavom zajamčeno jednako pravo na obrazovanje, a roditeljima olakšava školovanje njihove djece. Vrijednost je ovoga projekta u tome što je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa osim besplatnih udžbenika za sve učenike osnovnih škola, sukcesivno osiguralo i besplatne udžbenike, besplatan prijevoz te smještaj u učeničke domove za učenike prvih, odnosno drugih razreda srednjih škola u Republici Hrvatskoj, sukladno *Nacionalnome*

programu mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja. Ovaj projekt je ukinut 2009. odlukom o ukidanju besplatnih udžbenika za sve učenike osnovnih i srednjih škola.

Uvođenje vanjskog vrjednovanja obrazovanja:

U mandatu 2003-2009 po prvi put u RH pokrenut je objektivni i potpuno neovisni sustav vanjskog vrjednovanja obrazovanja. U relativno kratkome vremenskom periodu doneseni su zakonski i podzakonski akti, provedene su stotine javnih rasprava– na hrvatskim sveučilištima i stručnim studijima, educirani su brojni stručnjaci te djelatnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, osnovan je *Nacionalni centar za vanjsko vrjednovanje obrazovanja, Agenciju za znanost i visoko obrazovanje* te *Nacionalni informacijski sustav prijava na visoka učilišta* (NISpVU) što je stvorilo i preduvjete za provođenje državne mature.

Vanjsko vrjednovanje obrazovanja uspostavljeno je nacionalnim ispitima, čime se osigurava ujednačavanje obrazovnih postignuća učenika u cijeloj RH. Od 2006. godine nacionalni ispiti provode se u srednjim školama, a od 2007. godine i u osnovnim školama. Nacionalni ispiti su *Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu* (NN, 81/05) uvedeni kao trajni sustav vanjskoga vrednovanja rada i postignuća te unapređivanja i osiguravanja kvalitete. Ispite provodi *Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja* (NCVVO) u suradnji sa srednjim školama i drugim ustanovama koje izvode programe srednjoškolskoga obrazovanja odraslih. Nacionalni ispiti imaju cilj osigurati ujednačavanje obrazovnih postignuća učenika, a radi trajnoga unapređenja kvalitete rada. Srednje škole obvezne su koristiti rezultate nacionalnih ispita i druge pokazatelje uspješnosti odgojno-obrazovnoga rada za analizu i samovrjednovanje.

NCVVO je proveo eksperimentalno vanjsko vrjednovanje obrazovnih postignuća učenika 4. i 8. razreda osnovne škole u školskoj godini 2006./2007. Uz stručnu i znanstvenu potporu *Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar* te uz potporu Ministarstva, Centar je školske godine 2007./2008. proveo još opsežniji projekt vanjskoga vrednovanja obrazovnih postignuća učenika 4. i 8. razreda osnovne škole.

Projekt državne mature:

O projektu državne mature (najzahtjevnijem projektu u sustavu obrazovanja na ovim prostorima) i njegovu impaktu na naše društvo već je jako puno rečeno. Nedvojbeno je da je državna matura najpravedniji sustav vrjednovanja učeničkih postignuća jer se ispiti pod jednakim uvjetima i kriterijima provode za sve učenike u isto vrijeme i omogućuju dobivanje usporedivih rezultata učenika na nacionalnoj razini (sustav vanjskog vrjednovanja obrazovanja). Sva visoka učilišta u Hrvatskoj prihvatila su državnu maturu kao kriterij transparentnog upisa na institucije visokoga obrazovanja. Danas je jasno svima da, osim značajnoga utjecaja na srednje obrazovanje, državna matura predstavlja i značajan doprinos kvaliteti visokoga obrazovanja. Osim toga, državna matura predstavlja zasigurno najznačajniju antikorupcijsku mjeru provedenu u hrvatskome obrazovnom sustavu ikada, a upisi na visoka učilišta isključivo ovise o dotadašnjemu uspjehu učenika tijekom njegova srednjoškolskoga obrazovanja i rezultatima postignutima na ispitima državne mature bez obzira dolazio on iz Vukovara, Knina, Istre ili iz središta Zagreba. Kao osnovu za provođenje državne mature izgradili smo jedan od najzahtjevnijih informatičkih programa koji direktno povezuje sustav srednjih škola u RH: e-Maticu koja sadrži blizu 100.000.000 različitih podataka.

Razvoj strukovnoga obrazovanja:

Strukovnim obrazovanjem obuhvaćeno je oko 70% srednjoškolskih učenika koji stječu potrebno znanje i vještine za uspješno uključivanje na suvremeno tržište rada, visoko obrazovanje i procese cjeloživotnoga učenja. Nakon provedene analize tržišta rada, smanjen je broj strukovnih sektora s 33 na 14, a broj strukovnih programa s 330 na 199.

U svibnju 2008. godine donesena je *Strategija razvoja sustava strukovnog obrazovanja 2008. – 2013.* Sukladno strateškim ciljevima i načelima, u veljači 2009. godine donesen je *Zakon o*

strukovnom obrazovanju (NN 30/09.) (uređuje djelatnost, stjecanje temeljnih i strukovnih kompetencija, dobivanje kvalifikacija potrebnih tržištu rada i daljnjem obrazovanju koje su usklađene sa standardima EU-a, donošenje nacionalnoga, strukovnog te školskog kurikuluma, uspostavlja sustav kreditnih bodova kao i trajni sustav osiguranja kvalitete, osigurava vertikalna i horizontalna prohodnost te definira i ulogu sektorskih vijeća kao mehanizama trajnog usklađivanja strukovnog obrazovanja s potrebama tržišta rada i visokog obrazovanja).

U sklopu *Mreže srednjih škola i programa obrazovanja* donesena je mreža srednjih škola i programa koja će udovoljiti zahtjevima dostupnosti i racionalnoga ustroja upisnoga područja za pojedine sektore u odnosu na postojeće gospodarske kapacitete i planove gospodarskoga razvoja pojedinoga područja, uz zadovoljenje pedagoških mjerila i propisanih standarda u odnosu na veličinu škola, rasprostranjenost i dostupnost obrazovnih programa, demografske uvjete, potrebe društva i prostorno-tehničke, kadrovske i ostale didaktičke uvjete, osigurati zaštitu nacionalnih i lokalnih interesa te zadovoljenje svih preduvjeta za uspješnu provedbu programa obrazovanja.

Razvoju sustava pridonosi i provedba projekata tehničke pomoći te darovnica u sklopu IPA Operativni program, uz čiju pomoć se provodi 7 projekata (ugovora o uslugama) u sektorskoj nadležnosti Ministarstva. Ukupna vrijednost potpisanih ugovora je oko 9,5 milijuna eura. U sklopu programa darovnica potpisano je 45 ugovora o dodjeli nepovratnih sredstava s ustanovama u sustavu obrazovanja (područja razvoja strukovnoga obrazovanja, obrazovanja odraslih i potpore uključivanju učenika s teškoćama u sustav obrazovanja i tržište rada). Projekti su u završnoj fazi provedbe. Ukupna vrijednost projekata u sklopu programa darovnica iznosi oko 10 milijuna eura.

U sklopu IPA projekta pod nazivom 'Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma', suradnjom Agencije i međunarodnih i domaćih stručnjaka, razvijena je metodologija za razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma.

Također, razvijeni su alati za planiranje kvalifikacija – profili sektora, odnosno sveobuhvatne analitičke podloge koje prvi put na jednome mjestu, povezujući makroekonomske pokazatelje te podatke iz provedene ankete o potrebnim kompetencijama u poslodavaca daju osnovu za planiranje razvoja obrazovnog sustava i donošenja obrazovnih politika. U sklopu ovoga projekta također je razvijeno 26 kurikuluma u 13 sektora i pripremljen akcijski plan opsežne modernizacije strukovnih kvalifikacija/kurikuluma.

Nadalje, u provedbi je i projekt „Razvoj sustava osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju“ (ugovor o pružanju usluga u vrijednosti od 1.639.750 EUR-a) s ciljem promicanja razvoja i modernizacije sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u Hrvatskoj. Glavna svrha projekta je poduprijeti razvoj jedinstvenoga i sustavnog pristupa razvoju osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju, s naglaskom na provedbu ovog koncepta u praksi, te potaknuti razmjenu informacija o osiguranju kvalitete između pružatelja strukovnog obrazovanja i opće javnosti u sklopu projekta koji je financiran IPA 2007 - 2009 programom 'Razvoj osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju', a izrađuje se dokument koji bi trebao poslužiti kao nacrt Strategije za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju. Nadalje, u provedbi je i projekt „Implementacija novih kurikuluma (ugovor o pružanju usluga u vrijednosti od 1.065.500 EUR-a i ugovor o dodjeli nepovratnih sredstava u vrijednosti od 4.300.000 EUR-a) kojim će se poboljšati sustav strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u Republici Hrvatskoj kako bi se povećala njegova relevantnost u odnosu na tržište rada. Svrha projekta je poticanje uvođenja novih, visokokvalitetnih kurikuluma te uvođenje sustavnoga pristupa razvoju inovativne kulture u strukovnim školama - u skladu s potrebama tržišta rada na lokalnoj i/ili regionalnoj razini. Projektom će se razviti i stručni kapaciteti ASOO-a i strukovnih škola za uspješnu pripremu i provedbu ugovora o dodjeli nepovratnih sredstava u sklopu IPA IV RLJP te budućih projekata koji će se financirati u sklopu Europskoga socijalnog fonda (ESF).

Obrazovanje odraslih:

Strategija obrazovanja odraslih usvojena je 2004. godine, a 2007. godine donesen je *Zakon o obrazovanju odraslih* (NN 17/07.). Nedugo po tome, 2008. godine donesena su četiri pravilnika koji uređuju djelatnost obrazovanja odraslih u RH: *Pravilnik o javnim ispravama u obrazovanju odraslih* (NN 129/08.), *Pravilnik o standardima i normativima te načinu i postupku utvrđivanja uvjeta u ustanovama za obrazovanje odraslih* (NN 129/08., 52/10.), *Pravilnik o sadržaju, obliku te načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije* (NN 129/08.) i *Pravilnik o evidencijama u obrazovanju odraslih* (NN 129/08.), čime su u potpunosti stvoreni uvjeti za uključivanje obrazovanja odraslih u jedinstven obrazovni sustav RH.

Ministarstvo, također, provodi projekt Vlade RH »*Za Hrvatsku pismenosti: Put do poželjne budućnosti – Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj 2003.-2012.*« čija je svrha starijima od 15 godina omogućiti završavanje osnovnoga obrazovanja, povećati razinu pismenosti i nastavak obrazovanja / osposobljavanja za jednostavnija zanimanja. Trenutačno je osnovno obrazovanje u sklopu projekta nastavilo oko 6.000 polaznika, a iz državnoga je proračuna od 2003. godine utrošeno oko 23 milijuna kuna. Pripremom i provedbom projekata iz IPA programa jačaju se kapaciteti ustanova sustava, nastavnika, osuvremenjuje se programska ponuda te opremljenost za njihovo provođenje. U 2010. godini 20 projekata ustanova za obrazovanje odraslih osiguralo je 3,4 milijuna eura nepovratnih sredstava u sklopu sheme dodjele nepovratnih sredstva pod nazivom 'Regionalna mreža lokalnih obrazovnih ustanova'. Sredstva su dodijeljena s ciljem unapređenja ključnih i drugih kompetencija sudionika obrazovanja odraslih koji će im omogućiti aktivnije sudjelovanje na tržištu rada te s ciljem modernizacije postojećih i razvoja novih kratkih programa obrazovanja odraslih. Slične aktivnosti u području obrazovanja odraslih planiraju se i u sljedećem programskom razdoblju IPA 2010. - 2011. U sklopu sheme dodjele nepovratnih sredstava 'Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih'.

Bolonjski proces:

EU je zaključila da je razdijeljenost europskog prostora visokog obrazovanja u Europi zastarjela i štetna te je pokrenula proces stvaranja Europskoga prostora visokog obrazovanja. Bolonjski proces je u mnogim aspektima bio revolucionaran po pitanju suradnje u Europskom prostoru visokog obrazovanja. Zahvaljujući uvođenju Bolonjskog procesa, u Republici Hrvatskoj omogućeno je povećanje izdvajanja za sustav visokog obrazovanja, kao i izgradnja nužne infrastrukture.

Hrvatska je Bolonjskom procesu pristupila 2001. godine te je sve do danas njegov aktivan sudionik. Svi studijski programi usklađeni su 2005. godine sa zahtjevima Bolonjskoga procesa, a svi studenti koji u Republici Hrvatskoj završavaju bolonjske studije dobivaju ECTS bodove te imaju pravo na dopunsku ispravu o studijima. Hrvatska aktivno provodi implementaciju i ostalih aktivnosti vezanih uz Bolonjski proces, a sustav osiguranja kvalitete, koji je u Hrvatsku uveden 2009. godine, pružio je sveučilištima visoku razinu autonomije.

Tijekom provođenja procesa, uspješno su preustrojeni studijski programi prema Bolonjskome modelu. Krajem lipnja 2005. godine preustrojeno je 828 sveučilišnih i stručnih studijskih programa. Od akademske god. 2005./2006. do danas vrednovana su 1.460 studijska programa. Donošenjem *Uredbe o izmjenama uredbe o klasifikaciji radnih mjesta u državnoj službi* (srpanj 2008. godine) i *Uredbe o klasifikaciji radnih mjesta u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi* (svibanj 2010. godine) uvjeti zapošljavanja u državnoj službi te lokalnoj i područnoj samoupravi usklađeni su s novim europskim kvalifikacijama, čime je omogućeno zapošljavanje prvostupnika u državnoj službi.

Uvođenje cijelovitog financiranja visokog obrazovanja – “lump sum model”:

U siječnju 2006. godine započela je prva faza novoga sustava cjelovitog financiranja visokog obrazovanja – *lump sum* kojim se uvodi jedinstveno vođenje financijske politike sveučilišta.

Razvija ga i provodi senat te na taj način ovaj sustav predstavlja financijski aspekt integracije sveučilišta. U prvoj su fazi provedbe, s razine Ministarstva na sveučilišta prenesena financijska sredstva za plaće, troškove poslovanja, državne stipendije i studentski programi te dio sredstava za poboljšanje studentskog standarda. Provedba «lump suma» u praksi još uvijek nije zaživjela na adekvatan način, te se financijska sredstva za visoko obrazovanje temelje na historijskim iznosima i isključivo na input indikatorima. Ne postoji sustav prilagodbe iznosa financiranja na temelju rezultata rada ili postignuća visokih učilišta (output financiranje).

U travnju 2009. godine na snagu je stupio *Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju* (NN 45/09) kojim su definirani svi postupci osiguravanja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju te status i uloga Agencije za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) kao potpuno neovisnog tijela za vanjsko osiguravanje kvalitete. Također, Zakon daje autonomiju javnim sveučilištima da autonomno uspostavljaju nove studijske programe na temelju internih sustava osiguravanja kvalitete.

Kao rezultat svih aktivnosti koje je MZOŠ poduzelo od 2004.godine, u listopadu 2011. godine Agencija je postala punopravni član ENQA-e (European Association for Quality Assurance in Higher Education) te je od 25. studenoga 2011. godine uvrštena u EQAR (European Quality Assurance Register for Higher Education), europski registar agencija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju. I Republika Hrvatska je u studenom 2011. pristupila EQAR-u kao država članica. Uprava za visoko obrazovanje u suradnji s Agencijom za znanost i visoko obrazovanje pripremila je EU projekt iz IPA sredstava za razvoj Nacionalnoga informacijskog sustava visokoga obrazovanja i znanosti. Projekt bi se trebao početi provoditi krajem 2013. i trajati do kraja 2014.

Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 124/09 i 45/11) donesen je krajem 2009., a svrha mu je kvalitetna mobilnost građana u Europskoj uniji.

Izgradnja hrvatskih sveučilišta i otvaranje novih visokoškolskih obrazovnih institucija:

U razdoblju od 2004. do 2009. godine izgrađeno je ili započeto s izgradnjom više od 350 000 m² prostora na hrvatskim sveučilištima. Istodobno je otvoreno 6 novih veleučilišta (Knin, Vukovar, Gospić, Čakovec, Šibenik i Slavonski Brod), visoka škola u Virovitici, Sveučilište Jurja Dobrila u Puli te dva privatna sveučilišta. Uz sve to iznimnim naporom osigurali smo da najznačajnije mjesto u gradu Zagrebu za izgradnju modernog sveučilišnog Kampusu, kompleks bivše vojarnje u Borongaju (površine 1 km x 1 km) pripadne Sveučilištu u Zagrebu. Ulaganje u izgradnju infrastrukture svih hrvatskih sveučilišta imalo je golemi impakt na spriječavanje iseljavanja mladih ljudi iz Primorja, Istre, Dalmacije i Slavonije, a istodobno novi sveučilišni kampusi, posebice u Rijeci, Osijeku i Splitu postali su i okosnice gospodarskog razvoja cijelih regija. Tako je npr. na Sveučilištu u Splitu, 2003. studiralo oko 8 000 studenata, a danas ih studira oko 26 000. Ovakva politika razvoja omogućuje profiliranje sveučilišta, veleučilišta i visokih škola u skladu s regionalnim potrebama i posebitostima. Ulaganja u sva hrvatska sveučilišta te osnivanje novih veleučilišta u županijskim centrima pridonijet će gospodarskomu razvoju ovih područja te zadržavanju mladih ljudi.

Od 2009. provodi se nacionalni Tempus projekt „Prema pravednom i transparentom pristupu visokom obrazovanju u Hrvatskoj – ACCESS“, koji zajednički provode Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Institut za razvoj obrazovanja u suradnji s drugim dionicima visokog obrazovanja u Hrvatskoj i inozemnim partnerima, a s ciljem povećanja dimenzija pravičnosti i transparentnosti financiranja visokog obrazovanja i sustava potpore studentima u Hrvatskoj.

Povećanje broja diplomiranih studenata na hrvatskim sveučilištima:

Državni zavod za statistiku je priopćio da je samo tijekom 2009. na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj diplomiralo gotovo 18 posto studenata više nego 2008. godine. Povećanje broja studenata na Hrvatskim visokim učilištima tijekom posljednjih 6 godina (2003-2009) za 38.000, povećanje ulaganja u visoko obrazovanje u istome periodu za 63,2% (1,07 milijarda kuna) uz dodatne 3 milijarde kuna za izgradnju hrvatskih sveučilišta, stvorilo je uvjete za povećanje broja visokoobrazovanih osoba u Hrvatskoj.

Prva izgradnja novih izgradnja studentskih domova i paviljona od Univerzijade (1987. godina):

Posebno značajna je izgradnja studentskih domova u RH s ukupno 5000 ležajeva. Tako su po prvi put od Univerzijade (1987.godina) u Zagrebu izgrađena dva nova Paviljona Studentskog doma Stjepan Radić sa ukupno 452 ležaja, a u iznosu od 50 milijuna kuna. Ovih dana u Splitu se (koji desetljećima vapi za novim ležajevima) otvara novi studentski dom s 700 ležajeva. U srpnju 2007. godine donesen je novi *Zakon o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama* (NN 71/07.) kojim se osigurava veća autonomija i odgovornost studentskih predstavnika, te uvodi institucija studentskoga pravobranitelja na sva visoka učilišta.

Povećanje broja visokoobrazovanih osoba u Republici Hrvatskoj:

Prema izvješću Europske komisije, Hrvatska po udjelu visokoobrazovanih u rangu s Austrijom, Mađarskom i Poljskom, a ispred Češke, Italije, Malte, Portugala, Rumunjske i Slovačke. Točnije, prema procjeni udjela visokoobrazovanih, u dobi od 25. do 64. godine, temeljenoj na podacima Državnoga zavoda za statistiku, broj visokoobrazovanih u ovoj populaciji za 2008. iznosi 18,5%. Uz nastavak ulaganja u sustav obrazovanja (što se na žalost zadnje dvije godine nije dogodilo), Hrvatska je za 3-4 godine mogla dostići razinu od više od 20% visokoobrazovanih.

Nacionalna zaklada za potporu učeničkom i studentskom standardu:

Hrvatski je sabor 12. listopada 2007. godine donio *Zakon o nacionalnoj zakladi za potporu učeničkom i studentskom standardu* kojom je utemeljena Zaklada čiji je osnivač RH, a prava i dužnosti osnivača obavlja Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Zaklada je osnovana sa svrhom pružanja potpore i podizanja razine učeničkog i studentskog standarda, što posebice podrazumijeva isplatu državnih stipendija, nagrade nadarenim učenicima i studentima, financiranje posebnih programima koji doprinose podizanju razine životnoga i kulturnoga standarda učenika osnovnih i srednjih škola te studenata. Posebna pozornost prilikom dodjela stipendija Zaklada posvećuje se deficitarnim zanimanjima. Zaklada je akademske godine 2009./2010 raspisala prvi put javni natječaj za dodjelu 1000 studentskih stipendija u mjesečnom iznosu od 1.000,00 kuna. Naglasak pri dodjeli stipendija bio je na deficitarnim zanimanjima, a uz tu kategoriju dodijelile su se i stipendije za osobito uspješne studente, studente slabijeg imovinskog statusa, za studente s invaliditetom, studente koji su bili smješteni u domovima socijalne skrbi ili udomiteljskim obiteljima te za studente aktivne sportaše. U akademskoj godini 2010./2011. Zaklada je dodijelila drugom naraštaju svojih stipendista novih 800 studentskih stipendija u iznosu od 1.000,00 kuna, također s posebnim naglaskom prema studijskim programima koji su usmjereni na zanimanja koja se vode kao deficitarna u RH, a ne temelju evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Poticanje inovacija i razvoja tehnologije:

Poticanje inovacija i razvoja tehnologije obavlja se u sklopu *Poslovno-inovacijskog centra Hrvatske-BICRO* te *Hrvatskog instituta za tehnologiju*.

U sklopu BICRO-a su kreirani programi RAZUM, TEHCRO, IRCRO, KONCRO i PoC koji znanje hrvatskih stručnjaka prenose u gospodarstvo te jačaju spremnost na promjene, kako bi inovacija bila efikasna. Od 2010. BICRO provodi i provedbu programa EUREKA.

U analiziranom periodu, ugovoreno je ukupno 178 projekata, u iznosu 217.016.247 kn (8 projekata iz programa RAZUM kasnije je prešlo u HBOR). Stimulativnim mjerama za ulaganje u znanost, inovacije i nove tehnologije po prvi put u Republici Hrvatskoj privatni sektor je uložio gotovo isti iznos sredstava kao država.

Hrvatski institut za tehnologiju – HIT:

Na prijedlog MZOŠ-a, Vlada Republike Hrvatske osnovala je 3. ožujka 2006. godine *Hrvatski institut za tehnologiju – HIT* d.o.o. s ciljem pružanja potpore i usmjeravanja razvojno-tehnoloških istraživanja. HIT prati i predviđa svjetska tehnološka kretanja; savjetuje i pruža potporu u pitanjima intelektualnog vlasništva i transfera tehnologija; pruža potporu i promiče sudjelovanje u europskim projektima istraživanja i razvoja te, na međunarodnoj razini, promiče hrvatsku tehnološku proizvodnju i istraživačko-razvojni potencijal, te od 2007. provodi program poticanja tehnoloških istraživačko-razvojnih projekata (TEST) - nacionalni instrument poticanja tehnoloških istraživačko-razvojnih projekata koji dolaze iz hrvatske akademske i znanstvene zajednice.

TEST se provodi s ciljem dodjeljivanja financijske potpore odabranim tehnološkim istraživačko-razvojnima projektima, koji su po svojim karakteristikama usmjereni na istraživanje, razvoj i usvajanje naprednih tehnologija, odnosno stvaranje intelektualnog vlasništva koje može poslužiti kao osnova za razvoj novih proizvoda i usluga. Od 2007. do kraja 2011. prijavljeno je 128 projekata, od kojih je 31 odabran za financiranje u ukupnom iznosu od 50, 07 milijuna kuna. Aktivnostima Odjela za transfer tehnologije i zaštite intelektualnog vlasništva rezultat na svim odabranim tehnološkim projektima su 8 patentnih prijava, 4 zaštićena dizajna te 4 zaštićena žiga.

Vrednovanje znanstvenih projekata i programa

Po prvi put u Republici Hrvatskoj, nedavno donesenim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske (NN, 45/09) financiranje znanstvenih projekata u potpunosti se odvaja od institucionalnog financiranja. Financiranje se projekata usmjerava na neovisnu i stručnu Zakladu kao što je slučaj u zemljama s razvijenom znanosti, poput Švicarske, Austrije, Njemačke, Irske, Nizozemske itd. Time znanost postaje potpuno i trajno neovisna o politici, a prostor za korupciju se ukida (između ostaloga oni koji odlučuju o financiranju projekata neće moći participirati u prijavi projekata). Međunarodnim recenzijama osigurava se da znanstveni projekti uistinu budu financirani na temelju izvrsnosti i njihova uspješna provedba temeljena na individualnoj odgovornosti znanstvenika. Ulaganja u znanstvenoistraživačku djelatnost u 2009. godine iznose 956 milijuna kuna, što je porast od preko 240 milijuna kuna ili 34% u odnosu na 2004. godinu. Započeto je i vrednovanje projekata po novim kriterijima te je u postupku je vrjednovanja sudjelovalo 2.458 recenzenata od kojih 30% stranih što je čak 123% više recenzenata u odnosu na ciklus iz 2002., kada je sudjelovalo oko 1.100 recenzenata. Nakon provedenoga postupka vrjednovanja prihvaćena su 1.968 projekata, a odbijeno 764 što daje ukupnu prolaznost od 72% (što je bitan iskorak no još uvijek nezadovoljavajuće). Usporedbe radi, 2002. godine prolaznost znanstvenih projekata bila je 87,5%. Ovim postotkom prolaznosti projekata i podizanjem kriterija vrjednovanja, približavamo se standardima zemalja Europske unije, što će se u potpunosti ispuniti kroz razvoj financiranja projekata u Zakladi.

Projekt povratka hrvatskih znanstvenika iz inozemstva i Fond „Jedinstvo uz pomoć znanja“:

Stimulativnim mjerama (subvencionirana stambena kamata, stvaranje kadrovskih i tehničkih preuvjeta) u Hrvatskoj je po prvi put u pravom smislu zaživio projekt “Povratka mozgova” te se u period 2004-2009 u Republiku Hrvatsku iz inozemstva vratilo 80-tak hrvatskih znanstvenika (doktora znanosti). Istodobno je pokrenut i Fond „Jedinstvo uz pomoć znanja“ (UKF) kojim je od 2007. godine do danas – sredstvima u iznosu 57 milijuna kuna - financiran

91 projekt (suradnja domaćih i inozemskih znanstvenika), te je dan aktivan poticaj bližoj suradnji gospodarstva i znanosti.

Od uloženi 57 milijuna kuna, u rad Fonda, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta – kao nositelj projekta - osiguralo je oko 37 milijuna, odnosno 65 posto ukupne vrijednosti potrebne za provedbu 91 projekta, dok su preostala sredstva osigurala međunarodne znanstveno-istraživačke institucije (8,4 milijuna kuna), privatni sektor (5,2 milijuna kuna), te hrvatske javno znanstveno-istraživačke institucije (6,1 milijuna kuna).

Uspješnom realizacijom projekata koje je financirao Fond „Jedinstvo uz pomoć znanja“, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je aktivno radilo na razvoju kompetencija i znanja potrebnih za što kompetitivnije natjecanje u međunarodnoj zajednici, što dokazuju privučena sredstva iz Sedmog okvirnog programa za istraživanje i tehnološki razvoj. Istraživači financirani u sklopu Fonda ostvarili su veliku uspješnost među prijavama na natječaje FP7 programa za istraživanje i tehnološki razvoj – na razini od čak 27 posto. Više od polovice ukupnog iznosa ulaganja usmjereno je u projekte orijentirane prema industriji (od marikulture do industrijske robotike) koji, implementirajući nove znanstvene i tehnologijske spoznaje, ulažu u unapređenje poslovanja, povećanje konkurentnosti.

2009. godine Fond je izabran kao primjer najbolje prakse na temu „Razvoja ljudskog kapitala i upravljanja migracijama u svrhu ostvarivanja konkurentnosti europskih regija“ od strane Europskog regionalnog gospodarskog foruma (European Regional Economic Forum, EREF), organizacije čiji je djelovanje usmjereno podizanju svijesti o strateškom značenju primjene Lisabonske agende. Iste je godine i Međunarodna organizacija rada (International Labour Organizatin, ILO) izabrala Fond „Jedinstvo uz pomoć znanja“ kao primjer dobre prakse na temu „Promicanja povezanosti između migracija i razvoja“. Što se tiče pokazatelja provedbe kojima je Svjetska banka pratila rad Fonda, a bili su definirani Planom o provedbi projekta, svi pokazatelji su zadovoljeni ili premašeni, a rad Fonda kao projektne komponente u sklopu Projekta tehnologijskog razvoja I ocijenjen je od strane Svjetske banke u 2010. godini najvišom ocjenom „*highly satisfactory*“.

Ukupno 312 znanstvenih publikacija je proizišlo iz završenih projekata srednje veličine (njih 39) što je pokazatelj velike produktivnosti, a znanstvenu izvrsnost projekata Fonda potvrđuju i objave znanstvenih radova u najprestižnijim svjetskim znanstvenim časopisima kao što su Nature, Science, Nature Reviews Genetics, Proceedings of the National Academy of Sciences (SAD), The American Journal of Psychiatry and Chemical Reviews.

Znanstvena suradnja s najrazvijenim državama svijeta:

MZOŠ je omogućilo sustavnu znanstvenu Indije, SAD-a, Izraela i japana. Godine 2007. Hrvatska i Indija su potpisale Deklaraciju kojom potvrđuju zajednički interes u daljnjoj suradnji i utvrđuju osnivanje zajedničkog fonda za razvoj znanstvenih i tehnologijskih projekata. Isto tako, Hrvatska je potpisala sporazum sa Izraelom 2007. godine o zajedničkom istraživačkom fondu. Znanstvena suradnja Japana i Hrvatske dodatno je osnažena potpisivanjem memoranduma u ožujku ove godine, o suradnji u području obrazovanja, sporta, znanosti i tehnologije. Hrvatska također ima sjajnu suradnju s američkom saveznom agencijom – National Institutes of Health – kroz pet bilateralnih projekata hrvatskih i američkih znanstvenika (tri su u tijeku). Pismo namjere između Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH i National Institutes of Health potpisano je u rujnu 2008. Godine, a nedugo nakon toga je potpisan i Memorandum o suradnji između Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH i američkog Nacionalnog instituta za rak (National Cancer Institute – NCI) u pripremi, a kojim se otvara mogućnosti suradnje u području zdravstva, biomedicinskih znanosti s osobitim naglaskom na istraživanje raka.

Posebno važna je inicijativa prof.dr. Primorca (2007.) i Shimun Peresa, predsjednika države Izraela (tada podpredsjednika Vlade države Izrael) za osnivanje zajedničkog Fonda u koji su po \$500,000 participirali ministarstva znanosti i obrazovanja Izraela i Republike Hrvatske. Ovaj specifični Fond bio je namjenjen isključivo znanstvenicima Izraela i Republike Hrvatske, a svi dobiveni rezultati/patenti smatrali su se zajedničkim dobrom. Izrael, kao vodeća država svijeta prema izdvajanju u R&D ovakav oblik suradnje je imala samo s SAD-om i Njemačkom.

Razvoj sporta:

U lipnju 2006. godine donesen je novi *Zakon o sportu* (NN 71/06., 150/08., 124/10., 124/11.) kojim se utvrđuje dugoročna politika razvoja sporta i stavlja naglasak na poticanje sporta djece, mladeži i studenata te daje prednost djeci u korištenju školskih dvorana i zabranjuje uklanjanje ili prenamjenu već postojeće javne sportske građevine ili površine. Zakon je donio usklađenje našeg sportskog sustava i važećih propisa u sportu s onim EU. Njime je predviđena izrada Nacionalnog programa sporta, strateškog dokumenta kojim se utvrđuje dugoročna politika razvoja sporta, a on osigurava stvaranje uvjeta za razvoj sporta od školskog, rekreacijskog pa sve do vrhunskog sporta. O važnosti osnivanja Hrvatskog školskog sportskog saveza ne treba puno niti govoriti jer samo u 5 godina broj djece koja se bavi nekom vrstom sporta povećan je sa 100 000 na više od 230 000. Zakonom je osnovan Hrvatski paraolimpijski odbor te riješen ustroj informacijskog sustava u sportu, definirani su stručni poslovi u sportu i propisani uvjeti za njihovo obavljanje, predviđena je mreža izgradnje sportskih objekata u RH, zabrana uklanjanja ili prenamjene sportskih objekata itd., itd. Naravno Zakon je donio i preoblikovanje, koje je u natjecanje uvelo i sportska dioničarska društva, kao trgovačka društva koja po uzoru na zemlje EU ocrta posebnosti sporta, omogućava transparentno poslovanje klubova, uvodi jasnu vlasničku strukturu itd. Sve dotadašnje vlasti zatvarale su oči pred nezakonitim poslovanjem klubova jer im je vlast bila draža od provođenja Zakona. Nisu željeli riskirati izborni rezultat slanjem klubova u stečaj, a to su prema tadašnjem zakonu bili dužni učiniti.

U prosincu 2006. godine sukladno Zakonu osnovan je *Hrvatski školski sportski savez* (HŠŠS) kao krovno tijelo školskoga sporta u koji su se udružili županijski školski sportski savezi i Školski sportski savez Grada Zagreba. Jedan od projekata HŠŠS je *Univerzalna sportska škola* kojim se nastoji obuhvatiti djecu prvih četiriju razreda osnovnih škola u RH te ih uključiti u organiziranu tjelesnu aktivnost. U ovaj projekt uključeno je više od 280 odjeljenja u koja je uključeno više od 6.000 djece.

Izrađena je *Strategija razvoja školskoga sporta u Republici Hrvatskoj 2009. - 2014.*, kojom su određeni strateški ciljevi razvoja školskoga sporta za razdoblje od 2009. do 2014. godine i koja čini prvi sveobuhvatan dokument koji prikazuje stanje u školskome sportu u Republici Hrvatskoj te nudi osnovne ciljeve i zadaće kojima će se omogućiti dostizanje očekivane razine kvalitete školskoga sporta. Sustav školskoga sporta u Republici Hrvatskoj u ovom trenutku okuplja oko 80.000 učenika u osnovnim i oko 40.000 učenika u srednjim školama te time čini najmasovniji sportski sustav u zemlji. Uz to, u sustavu sportskoga treninga i natjecanja izvan škole uključeno je 80.000 učenika osnovnih škola te 30.000 učenika srednjih škola, što znači da je danas 230.000 učenika osnovnih i srednjih škola uključeno u neki oblik sportskih aktivnosti.

Za javne potrebe u sportu na državnoj razini u razdoblju od 2004. - 2011. utrošena su sredstva u iznosu od 1,28 milijardi kuna. Sustavnim financiranjem javnih potreba u sportu (Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski paraolimpijski odbor, Hrvatski školski sportski savez, Hrvatski sportski savez gluhih i Hrvatski sveučilišni sportski savez) stvoreni su uvjeti za unapređenje sustava sporta i poboljšanje uvjeta za bavljenje sportom i sportskim djelatnostima.

Godine 2004. u sustavno bavljenje sportom na sveučilištima bilo je uključeno više od 500 studenata. Financiranjem sporta na sveučilištima i veleučilištima za 2010. godinu na Sveučilišnome sportskom prvenstvu RH sudjelovalo je više od 15.000 studenata na 3 razine

natjecanja: 13 tisuća sudionika na razini sveučilišta/veleučilišta, 1.500 sudionika na poluzavršnim natjecanjima (regionalno) i 700 sudionika na završnom natjecanju.

U razdoblju od 2004. godine do srpnaj 2009. godine izgrađeno je 179 školskih športskih dvorana što potvrđuje jasnu strategiju razvoja školskoga športa te skrbi o djeci i mladima u športu.

Međunarodni pokazatelji o sustavu obrazovanja i znanosti Republike Hrvatske (prosinac 2003. – srpanj 2009.)

PISA projekt:

Posebno zanimljivi su rezultati PISA testiranja iz 2006. godine (PISA procjenjuje stupanj usvojenosti znanja i vještina petnaestogodišnjaka, a također mjeri i opće ili kroskurikularne kompetencije učenika, kao što su strategije učenja, stavovi i uvjerenja učenika te pripremljenost za cjeloživotno učenje). Tako su, primjerice, rezultati hrvatskih učenika iz prirodoslovne pismenosti bolji od učenika iz 31 zemlje sudionice ovoga istraživanja od kojih je 12 zemalja članica OECD-a, a njih 10 članice su EU-a (u rang listi hrvatski učenici su na 26. mjestu, američki učenici na 29. mjestu).

Istraživanja američkog Newsweek-a:

Prema istraživanju iz 2010. godine, kojeg su proveli ugledni svjetski znanstvenici među kojima i nobelovci, a koje je objavio američki tjednik *Newsweek*, Hrvatska se prema kvaliteti obrazovanog sustava našla na 22-om mjestu u svijetu, ispred SAD-a, Italije, Grčke, Norveške, Portugala, Španjolske, Izraela, i brojnih drugih država. U ovom djelu Europe daleko smo najbolji i jedino se Austrija može uspoređivati s nama. O vrijednosti tog rezultata svjedoči još jedan pokazatelj: od 20 vodećih država svijeta iz skupine G-20, koje čine 85% ukupnog svjetskog bruto nacionalnog proizvoda, 80% svjetske trgovine i dvije trećine svjetske populacije, Hrvatska je prema kvaliteti obrazovanja bolja od njih 12. Metodološki, ono što je posebno značajno je da su se prilikom rangiranja država glede vrjednovanja obrazovnih sustava između ostalog, uspoređivali i rezultati PISA testiranja, u kojem Hrvatska službeno sudjeluje tek od 2006. godine. PISA procjenjuje stupanj usvojenosti znanja i vještina petnaestogodišnjaka, a mjeri također i opće kompetencije učenika, kao što su strategije učenja, stavovi i uvjerenja učenika te pripremljenost za cjeloživotno učenje.

Završetak pregovora s EU:

Intenzivne promjene sustava obrazovanja i znanosti RH, dovele su do toga da su pregovori o pristupanju Europskoj Uniji za poglavlje 25. (Znanost i istraživanje) zatvoreni 12. lipnja 2006. godine, a pregovori za poglavlje 26. (Obrazovanje i kultura) zatvoreni 11. prosinca 2006. godine jer su već tijekom analitičkoga pregleda iznimno pozitivno ocjenjeni strateški smjerovi i ciljevi poboljšanja hrvatskog sustava znanosti i obrazovanja. Dakle, pregovori s EU iz područja obrazovanja i znanosti zaključena su najmanje 2 godine prije bilo kojeg drugog resora Vlade RH.

Zaključno:

1. Obrazovanje

Djeca i mladi nacionalna su dragocjenost. Za njihovu budućnost i budućnost odgojno-obrazovnog sustava nužna je hrabra vizija i odlučno djelovanje. Javna posvećenost ideji ujednačenog i kvalitetnog odgojno-obrazovnog sustava za svu djecu i mlade treba biti svim vladama, bez obzira na stranačka opredjeljenja nit vodilja. Vlade i ministri mogu se mijenjati, ali san o «dobroj školi», o kvalitetnom odgojno-obrazovnom sustavu treba trajati. Taj je san iznad svake politike. Odgoj i obrazovanje javna su djelatnost, a svim promjenama i izmjenama sustava obrazovanja moraju prethoditi javne i stručne rasprave u koje moraju biti uključeni svi vezani uz taj sustav, posebice socijalni partneri. Transparentan sustav obrazovanja i znanosti u demokratskim državama gradi se pristupom jasnoga definiranja svima što dijete, odnosno učenik određene dobi treba znati, koje vještine treba razviti, za što treba biti osposobljeno i koje stavove treba razviti u određenoj dobi. Znanje, kompetencije, uspjeh i konkurentnost trebaju biti strateške smjernice Republike Hrvatske, koje se ne mogu ostvariti bez kvalitetnog sustava obrazovanja. U međunarodnim usporedbama svjetskih odgojno-obrazovanih sustava četiri su područja koja se s tim u vezi uzimaju u obzir.

- Prvo, u kvalitetnim odgojno-obrazovnim sustavima svi mladi, i većina odraslih, idu u školu. I ne samo tako što je započnu (u što ranijoj fazi svoga odrastanja), već ju i uspješno završe.
- Drugo, kvalitetno obrazovanje služi svima neovisno o njihovom mjestu stanovanja, društveno-ekonomskom statusu ili osobnim mogućnostima. Što znači da trebamo težiti pravičnome i ujednačenom odgojno-obrazovnome sustavu koji će svakom korisniku omogućiti optimalno razvijanje njegovih potencijala. Upravo taj model decentralizacije obrazovanja, posebno se razvio u periodu 2003-2009.
- Treće, u kvalitetnim odgojno-obrazovnim sustavima važno je objektivno vrednovanje sustava obrazovanja kako bi se vidjelo kako i koliko pojedinci uče i napreduju. Valjano vrednovanje obrazovanja temelj je razvoja kvalitetnog obrazovanja
- Četvrto, kvalitetni odgojno-obrazovni sustavi su učinkoviti. To znači da se i financijski i ljudske resursi mudro i racionalno koriste.

Pored navedenog, iznimno važno je povezati u logičnu cijelinu cijelu vertikalnu obrazovanja od predškolskog odgoja sve do doktorskih studija, a upravo ovaj golem iskorak je po prvi put hrvatski obrazovni sustav napravio u periodu 2004-2009. godine.

2. Znanost

Brz napredak znanosti i tehnologije u uvjetima globalizacije čine stjecanje znanja i njegovu produktivnu primjenu temeljnim izazovom konkurentnoga gospodarstva i društva. Razvoj znanstvenoga i tehnologijskoga sustava omogućuje izgradnju društva okrenutog znanju i inovacijama, s konačnim ciljem povećanja konkurentnosti i produktivnosti te ostvarenja stabilnoga gospodarskoga rasta.

3. Šport

Tjelesno vježbanje i šport sastavni su dio odgojno-obrazovnog sustava. Za zdrav rast pojedinca i njegov razvoj potrebno je od najranije dobi promicati bavljenje športom u djece, mladih i studenata. Jednako tako, od najranije dobi potrebno je provoditi programe stvaranja uvjeta za ravnomjerno zastupljeno bavljenje športom u sklopu odgojno-obrazovnog sustava radi osobnoga razvoja i zdravlja te prevencije i zaštite pojedinca i zajednice kao i postignuća vrhunskih rezultata na međunarodnim natjecanjima.

Bez obzira na različite stavove oko dinamike i potrebe provođenja promjena u sustavu obrazovanja, znanosti i športa, činjenica je da se po prvi put u Republici Hrvatskoj pristupilo vertikalnoj i sustavnoj povezanosti svih nivoa obrazovanja (od predškolskog odgoja do doktorskih studija). Nadalje, kao nikada do sada, radilo se na sustavnom razvijanju svijesti u

hrvatskom društvu o važnosti obrazovanja te stvaranja «Društva temeljenog na znanju». Period 2003-2009 obilježen je do sada najvećim ulaganjem u sustav obrazovanja, znanosti i športa, kao i velikom izgradnjom potrebne infrastrukture te zapošljavanja stručnih osoba. Ovaj period je upamćem i po iznimno velikom uključivanju stručnjaka, (njih oko 800-učitelja i nastavnika, znanstvenika, sveučilišnih nastavnika, akademika, itd..) u izradu niza strategija, zakona, dokumenta te provođenje reformskih zahtijeva. Na gore spomenute međunarodno postavljene kriterije Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa za mandata prof. dr. sc. Dragana Primorca, do trenutka njegove ostavke**, odgovorilo je nizom navedenih projekata, mjera i aktivnosti u sustavu obrazovanja i znanosti koje svjedoče o težnji da se Hrvatski obrazovni i znanstveni sustav učiniti prepoznatljivim, konkurentnim i usporedivim s najboljim obrazovnim sustavima u EU i svijetu. S tim ciljem je uspostavljena trajna suradnje s američkim NIH-om, izraelskim, japanskim i indijskim ministarstvima znanosti i obrazovanja, a posebno je značajan, uspješno realiziran projekt «From the Brain Drain to the Brain Gain» koji je bio ključan za povratak 140 doktora znanosti s vodećih svjetskih znanstvenih institucija u Republiku Hrvatsku. Period (prosinac 2003.-srpanj 2009.) obilježen je još jednim bitnim iskorakom iznimno važnim za sustav obrazovanja Republike Hrvatske. Naime, odlukom ministra, u rad MZOŠ-a kao i sva relevantna tijela vezana uz Ministarstvo, uključeni su stručnjaci svih političkih opredjeljenosti, a mnogi od njih su imali ključnu ulogu u pregovorima s EU, donošenju niza zakona, pravilnika, dokumenata, čime je sustav obrazovanja i znanosti pozicioniran kao «nadstranački» ili kao sustav od posebnog značaja za Republiku Hrvatsku.

Ministarstvo je u spomenutom razdoblju odgovorilo nizom projekata, mjera i aktivnosti u sustavu športa kako bi osiguralo kvalitetu sustava športa i poboljšati uvjete za bavljenje športom kroz zadovoljavanje javnih potreba u športu, potporu školskome i studentskome športu te potaknulo izvaninstitucionalni odgoj i obrazovanje putem športa. Posebno značajno je uvođenje «modela preoblikovanja» koji je nakon desetljeća toleriranja netransparentnog poslovanja, po prvi put omogućio legalno poslovanje sportskih klubova. Neosporno je da su do uvođenja preoblikovanja neki sportski klubovi radili u suprotnošću sa svim tada postojećim zakonima.

**U ovom sažetom dokumentu prikazan je segment najvažnijih postignuća vezanih uz Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske u periodu (prosinac 2003.- srpanj 2009.). Nakon prijedloga Vlade za ukidanjem Nacionalnog programa mjera za uvođenje obveznog srednjoškolskog obrazovanja do prve kvalifikacije, ukidanjem projekta besplatnih udžbenika kao i za smanjenjem proračuna za sustav obrazovanja i znanosti, 1.srpnja 2009., prof.dr. Dragan Primorac daje neopozivu ostavku na mjesto ministra. Neposredno nakon toga daje i neopozivu ostavku na mjesto saborskog zastupnika za XI izbornu jedinicu na koje je izabran tijekom parlamentarnih izbora 2007.godine (nositelj liste) i odriče se svih materijalnih i ostalih prava koja su mu zakonom pripadala. Prema istraživanjima američkog International Republican Institute, građani Republike Hrvatske su tada prof.dr. Primorca ocijenili kao najuspješnijeg ministra u Vladi Republike Hrvatske s potporom od 31%, a njegova principijelna ostavka smatra se presedanom u političkom životu samostalne Republike Hrvatske .

Zakonska regulativa nastala u periodu (prosinac 2003. – srpanj 2009.), a koja je bila nužna za provođenje potrebnih promjena u sustavu obrazovanja, znanosti i športa u Republici Hrvatskoj

Zakonska i pravna regulativa:

1. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN, 105/04, 174/04)
2. Zakon o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja (NN, 151/04)
3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom školstvu (NN, 76/05)
4. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu (NN, 81/05)
5. Zakon o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (NN, 36/06, 141/06)
6. Zakon o športu (NN, 71/06)
7. Zakon o Agenciji za odgoj i obrazovanje (NN, 85/06)
8. Zakon o osnivanju Sveučilišta u Puli (NN, 111/06)
9. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (NN, 138/06)
10. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima (NN, 71/06)
11. Zakon o obrazovanju odraslih (NN, 17/07)
12. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN, 46/07)
13. Zakon o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama (NN, 71/07)
14. Zakon o akademskim stručnim nazivima i akademskom stupnju (NN, 107/07)
15. Zakon o Agenciji za mobilnost i programe Europske unije (NN, 107/07)
16. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o o predškolskom odgoju i naobrazbi (NN, 107/07)
17. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. (NN 87/08).
18. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti (NN, 65/09)
19. Zakon o strukovnom obrazovanju (NN, 30/09)
20. Zakon o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN, 45/09)
21. Zakon o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj RH (NN, 45/09)
22. Uredba o osnivanju Visoke učiteljske škole u Petrinji (NN, 76/05)
23. Uredba o osnivanju Visoke učiteljske škole u Čakovcu (NN, 76/05)
24. Uredba o osnivanju visoke škole za turizam u Šibeniku (NN, 76/05)
25. Uredba o osnivanju Veleučilišta u Slavonskom Brodu (NN, 57/07)
26. Uredba o osnivanju Veleučilišta u Rijeci (NN, 51/05, 57/07)
27. Uredba o osnivanju Veleučilišta u Požezi (NN, 51/05, 57/07)
28. Uredba o osnivanju Veleučilišta u Karlovcu, (NN, 51/05, 57/07)
29. Uredba o osnivanju Veleučilišta "Lavoslav Ružička" u Vukovaru (NN, 92/05, 57/07)
30. Uredba o osnivanju Tehničkog Veleučilišta u Zagrebu (NN, 51/05, 57/07)
31. Uredba o osnivanju Međimurskog veleučilišta u Čakovcu (NN, 116/07)
32. Uredba o osnivanje Društvenog Veleučilišta u Zagrebu (NN, 51/05, 57/07)

33. Uredba osnivanju Veleučilišta "Marko Marulić" u Kninu (NN, 57/07)
34. Uredba o osnivanju Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima (NN, 57/07)
35. Uredba o osnivanju Visoke zdravstvene škole Zagreb (NN, 39/05, 57/07)
36. Odluka o osnivanju Veleučilišta u Šibeniku (NN, 76/06, 57/07)
37. Odluka o osnivanju Veleučilišta "Nikola Tesla" u Gospiću (NN, 75/06, 57/07)
38. Uredba o osnivanju Agencije za znanost i visoko obrazovanje (NN, 101/04, 8/07)
39. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (NN, 63/08)
40. Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN, 63/08)
41. Državni pedagoški standard srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN, 63/08)
42. Pravilnik o Upisniku znanstvenih organizacija i Upisniku visokih učilišta (NN, 72/04, 80/04)
43. Pravilnik o vježbaonicama i pokusnim programima u dječjim vrtićima te o dječjim vrtićima kao stručno-razvojnim centrima (NN, 49/04)
44. Pravilnik o upisniku znanstvenika (NN, 72/04, 101/04)
45. Pravilnik o patentu (NN, 72/04)
46. Pravilnik o industrijskom dizajnu (NN, 72/04)
47. Pravilnik o stručnim mjerilima i postupku izdavanja odobrenja za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava i o naknadama za rad Vijeća stručnjaka (NN, 72/04)
48. Pravilnik o oznakama zemljopisnoga podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga (NN, 72/04)
49. Pravilnik o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda (NN, 72/04)
50. Pravilnik o mjerilima i kriterijima za osnivanje visokih učilišta (NN, 9/05)
51. Pravilnik o mjerilima i kriterijima za vrednovanje kvalitete i učinkovitosti visokih učilišta i studijskih programa (NN, 9/05)
52. Pravilnik o sadržaju studentske isprave (NN, 9/05)
53. Pravilnik o vođenju evidencija o studentima visokih učilišta (NN, 9/05)
54. Pravilnik o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju (NN, 9/05, 47/07)
55. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o načinu i uvjetima napredovanja u struci i promicanju u položajna zvanja odgojitelja i stručnih suradnika u dječjim vrtićima (NN, 20/05)
56. Pravilnik o vrednovanju znanstvenih organizacija (NN, 39/05)
57. Pravilnik o visini naknade i oslobodenjima od plaćanja naknade za troškove postupka priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i razdoblja studija (NN, 60/05)
58. Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama (NN, 76/05)
59. Pravilnik o ustroju i načinu rada područnih vijeća i matičnih odbora (NN, 76/05, 113/05, 118/05)
60. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja eksperimentalnih programa u osnovnim školama (NN, 125/05)
61. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja eksperimentalnih programa u osnovnim školama (NN 125/05)
62. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o napredovanju učitelja i nastavnika u osnovnom i srednjem školstvu (NN, 20/05)
63. Pravilnik izmjenama i dopunama pravilnika o postupku podjele državnih nagrada za znanost (NN, 41/05, 45/05)
64. Eksperimentalni nastavni plan i program za osnovnu školu 2005./2006.
65. Nastavni plan i program za osnovnu školu (NN, 102/06)

66. Nastavni plan i program za osnovne glazbene i plesne škole (NN, 102/06)
67. Izmjena programa zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima (NN, 55/06)
68. Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (NN, 84/05, 100/06, 138/06)
69. Pravilnik o visini naknade za rad Vijeća stručnjaka (NN, 24/06)
70. Pravilnik o stručnim ispitima za ovlaštene zastupnike u područjima prava industrijskog vlasništva (NN, 24/06)
71. Pravilnik o sadržaju prijave za ograničenu uporabu genetski modificiranih organizama u 2., 3. i 4. razini opasnosti (NN, 84/06)
72. Pravilnik o sadržaju, opsegu i metodologiji izrade procjene rizika za ograničenu uporabu genetski modificiranih organizama (NN, 84/06)
73. Pravilnik o sadržaju prijave zatvorenog sustava (NN, 84/06)
74. Pravilnik o mjerama sigurnosti i standardima objekata za ograničenu uporabu genetski modificiranih organizama u zatvorenom sustavu (NN, 84/06)
75. Pravilnik o uvjetima i mjerilima za ostvarivanje prava na stipendiju i prava na naknadu dijela troškova školarine poslijediplomskih studija na visokim učilištima (NN, 123/06)
76. Pravilnik o načinu osnivanja, zadaćama, djelokrugu i načinu rada školskih športskih saveza (NN, 136/06)
77. Pravilnik o Registru športskih djelatnosti (NN, 112/06)
78. Pravilnik o načinu i rokovima podnošenja akata Povjerenstvu za profesionalne športske klubove (NN, 11/07)
79. Pravilnik o djelokrugu i načinu rada Povjerenstva za profesionalne športske klubove (NN, 11/07)
80. Pravilnik o Registru profesionalnih športskih klubova (NN, 11/07)
81. Pravilnik o Državnoj nagradi za šport "Franjo Bučar" (NN, 30/07)
82. Pravilnik o kalendaru rada osnovnih škola za školsku godinu 2007./2008. (NN, 39/07)
83. Pravilnik o početku i završetku nastave i trajanju odmora učenika srednjih škola u školskoj godini 2007./2008. (NN, 39/07)
84. Udžbenički standard (NN, 7/07)
85. Pravilnik o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (NN, 116/07)
86. Pravilnik o uvjetima i postupku za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti (NN, 97/07)
87. Pravilnik o standardima i normativima te načinu i postupku utvrđivanja uvjeta u ustanovama za obrazovanje odraslih (NN 129/08, 52/10)
88. Pravilnik o sadržaju, obliku te načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije (NN 129/08)
89. Pravilnik o javnim ispravama u obrazovanju odraslih (NN 129/08)
90. Pravilnik o evidencijama u srednjim školama, učeničkim domovima i drugim srednjoškolskim ustanovama (NN, 16/08, 29/08)
91. Pravilnik o evidencijama u obrazovanju odraslih (NN 129/08),
92. Pravilnik o polaganju državne mature (NN, 97/08).

Literatura korištene u izradi dokumenta:

1. Zakon o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja (NN, 151/04)
2. Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Zagreb 2005.
3. Vodič kroz Hrvatski nacionalni obrazovni standard (HNOS). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Zagreb 2005.
4. Znanstvena i tehnološka politika Republike Hrvatske 2006-2010. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Zagreb 2006.
5. Pavelić K, Primorac D, Vuk-Pavlović S. Integrating new countries into the European Research Area: Croatian reflections on joining the European Union. EMBO reports 2006;7(5): 1-5.
6. Primorac D. Strategy for the Development of Science in Croatia. The First Congress of Croatian Scientists from the Homeland and Abroad, Zagreb-Vukovar, 15th-19th November, 2004., Book of abstracts. Pavo Barišić (ed.). Zagreb: Ministry of Science, Education and Sports, Republic of Croatia, 2006:27-45.
7. Petrovečki M, Paar V, Primorac D. Can Croatia Join Europe as Competitive Knowledge-based Society by 2010? Croat Med J. 2006;47:809-24.
8. Zakon o športu, (NN, 71/06).
9. Eksperimentalni nastavni plan i program za osnovnu školu 2005./2006.. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Zagreb, 2005.
10. Nastavni plan i program za osnovnu školu. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Zagreb, 2006.
11. Primorac D. A leading light. Public Service Review: European Union 2007;14: 153 – 156.
12. Pregled postignuća Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, 2004-2007.. Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Zagreb, listopad 2007.
13. Strategija za izradbu i razvoj nacionalnoga kurikulumu za predškolski odgoj, opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Zagreb 2007
14. Primorac D. Back into the fold. EMBO Reports 2008;9(7): 596-599.
15. Primorac D. The quest for knowledge. Public Service Review: European Union 2008;15: 393 – 394.
16. Marshall E. Croatia: Aiming High. The Science Magazine News Blog, July 19, 2008. <http://blogs.sciencemag.org/newsblog/2008/07/croatia-aiming.html>
17. Državni pedagoški standardi, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Zagreb 2008.
18. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. (NN 87/08) .
19. Pravilnik o polaganju državne mature (NN, 97/08).
20. Primorac D. Innovating Education in Croatia. Science 2009;324:1650.
21. Državna matura. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Zagreb 2009.
22. Zakon o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj RH (NN, 45/09)
23. Rana Foroohar. The World's best. How we ranked the Word. Newsweek Magazine, August 16, 2010.
24. Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Zagreb 2011.
25. Ulaganje u visoko obrazovanje poraslo za više od 80%. <http://public.mzos.hr/Default.aspx?art=11358>